

NEKROLOGUS.

Palmén Axel János.

1845—1919.

1919. ápr. 7-én hunyt el, 74 éves korában Forssa-ban (Finnország) Dr. J. A. PALMÉN, egyetemi tanár. 1845. nov. 7-én született Helsingforsban. 1864-ben az egyetemre kerülván, minden erejével az állattan tanulmányozásának látott s enemü tanulmányai révén lett 1869-ben magister philosophiae, majd 1874-ben doctor philosophiae; 1876-ban az állattan, a következő évben pedig az összehasonlító anatomia magántanárává nevezik ki. 1882-ben már az állattan nyilvános rendes tanára s ez állását 1908-ig viseli; ekkor nyugalomba vonul ugyan, de nem azért, hogy hátralévő napjait az „otium sapientis“ élvezetében élje le, de hogy továbbra is foglalkozzék kedvenc tudománya kérdéseivel — egész halála napjáig.

Tanulmányainak tárgya kezdetben a rovarok voltak, mely célból egyebek között az osztrák hegyvidékekre is tett nagyobb tanulmányutat. E téren azonban maradandó nevet nem szerzett magának, mivel korán áttért az ornithologia művelésére. Több kisebb, idevágó munkája után 1874-ben jelent meg leghiresebb műve: „A madarak vonulási utjairól“ (német fordításban megjelent 1876-ban, „Über die Zugstrassen der Vögel“ címmel). E munkájában PALMÉN induktív uton kimutatja, hogy miképpen vándorolnak a tanulmánya körébe vont északi uszó- és gázlómadarak költőterületükről a téli szállásra és vissza határozott utvonalak mentén, melyeket a faj életmódja, a terület felszíni alakulata s a folyók iránya szabnak meg. Az eszmékben gazdag munka a madárvonulás tanulmányozásában korszakalkotó jelentőségű s még ma is termékenyítőleg hat a további kutatásokra. PALMÉN egyéb ornithologiai munkái sorából megemlítjük még „*Bidrag till kännedom om ishafskustens fogelfauna, 1887*“ c. művét, a Vega-Expedició megfigyeléseinek és gyűjtésének feldolgozását, amivel őt az expedició hirneves vezetője A. E. NORDENSKJÖLD bizta meg. E. F. von HOMEYER-nek PALMÉN vonulásról irt főműve ellen intézett támadására PALMÉN újabb közleménnyel védekezett (1882), a budapesti II. nemzetközi ornitologiai kongresszus számára kidolgozott jelentésében pedig a vonulás kérdéséről vallott nézeteit újból kifejti. Összegyűjtötte a finnmadarakra vonatkozó szétszórt kézirati följegyzéseket; bevezette hazájába a gyűrűzési kísérleteket. A „Nordens foglar“ című, Skandinávia madárvilágát tárgyaló összefoglaló munka újabb kiadása számára az egyes

fajok Finnországban való elterjedéséről szóló részt dolgozta át. Mint helsingforsi egyetemi tanár sokoldalú befolyást gyakorolt a hazájabeli állattani kutatások irányára és az egyetemi oktatás módjára. Elnöke volt 1892-től 1919-ig az immár százesztendőös „Societas pro Fauna et Flora fennica“ c. társulatnak s semmi fáradságot nem kimélt, hogy ennek törekvéseit mindenben előmozdítsa. Érdemeit mindenütt méltányolták: számos bel- és külföldi tudományos társaság rendes és tiszteletbeli tagjai sorába választotta; tiszteletbeli tagja volt a M. kir. Madártani Intézetnek is. A tudományos világ, elsősorban az ornitologia művelői, örök hálával tartoznak JOHAN AXEL PALMÉN munkásságának.

E. W. SUOMALAINEN.

Idősb pétermonostori Szeőts Béla.

1857—1922.

Folyó évi február hó 20-án, életének 64-ik évében Miskolcon elhunyt idősb SZEŐTS BÉLA, intézetünk levelező tagja, aki buzgó és eredményes támogatója volt intézetünk törekvéseinek úgy a madárvédelemben, mint a madárvonulási kutatások terén s a vadászati szakirodalom terén is jó nevet vivott ki magának.

Született Miskolcon, 1857. évi augusztus hó 3-án. Édesatyja SZEŐTS SÁMUEL, édesanyja HERMAN HENRIETTE, HERMAN OTTÓ nővére volt. Madártani hajlamait saját szavai szerint nagyatyjától HERMAN KÁROLYTÓL, PETÉNYI JÁNOS SALAMON tanítványától örökölte s ezeket a hajlamait HERMAN OTTÓ vezetése nagyban fejlesztette. Mint a gróf HADIK BARKÓCZY JÁNOS-féle hitbizomány tiszttartója működött TAVARNÁN, Zemplén-megyében s itt alkalma volt úgy a madártani kutatásokra, mint pedig vadászati ismereteinek alkalmazására és bővítésére.

Madártani pályája a magyar madártan örökre emlékezetes eseményével, a II. nemzetközi madártani kongresszussal kezdődött, melynek előkészítő munkáiban tevékeny részt vett. Majd megkezdte rendszeres pedáns vonulási megfigyeléseit, amelyek TAVARNA vidékét a magyar madárvonulás egyik sarkpontjává avatják. Legszebb eredményeit a madárjelölés terén érte el. Rendszeres fecskejelölései, amelyek a fecskék visszatérését a szülőföldre, a családi életre stb. vonatkoznak, igazán mintaszerűek és utat nyitottak maguknak a világirodalomba is. Melegszívű madárbarát volt, ki az uradalom hatalmas parkjában fölállított téli etetőjén százával etette a cinegétet s mesterséges fészekodvak kihelyezésével fészkelési alkalmat nyújtott nekik.

Kisebb-nagyobb közleményei javarészt az Aquilában, kisebb részben a különböző vadász- és más lapokban jelentek meg; önállóan jelent meg: Madárvédelmi tapasztalatok. 1917., egy nagyobb kézírata Tavarna madárvilágáról még kiadatlan.

Működése nyomot hagyott a magyar madártan terén, nevét az utókor is meg fogja becsülni. Mi gyászoljuk benne kiváló munkatársunkat, a melegszívű természetbarátot, a nemes jellemű embert. Emlékét szeretettel és kegyelettel őrizzük.

SCHENK JAKAB.

Dr. Studer Theophil.

1845—1922.

1922. évi február hó 12-én meghalt STUDER TH., a berni egyetemen az állattan tanára, 77 éves korában. Széles tudású ember volt a tudósok ama régi gárdájából, akik nemcsak egy speciális szakot műveltek, nemcsak egy élesen körülhatárolt szűkebb térre korlátozták összes tevékenységüket, hanem akik több tudománykörben szereztek babért. 1873-ban, berni muzeumi konservator korában, írja doktori értekezését a tollak fejlődéséről, mely tárgyra 1877-ben — már berni egyetemi tanár — újra visszatér. Kimutatja, hogy a pinguinek tolla ugyanígy fejlődik s velejében azonos fölépítésű a többi madár tollával. A pinguinek tollának látszólag embryonális jellege nem ősi típusra vall, hanem másodlagos alkalmazkodás következménye. 1889-ben kezdte FATIOVAL kiadni „Katalog der Schweitzer Vögel“ című munkáját, mely a középeurópai madarokról szóló művek sorában kiváló helyet foglal el. Foglalkozott még korállokkal, bryozoákkal, szivacsokkal, hazája pleistocaen állataival, legutóbb pedig főleg a történelem előtti kutyákkal, de mindvégig élénken érdeklődött az ornithologia iránt. 1891-ben résztvett a II. nemzetközi ornithologiai kongresszuson Budapesten. Intézetünknek 1903. óta tiszteleti tagja volt. Emlékét kegyelettel őrizzük.

DR. GRESCHIK JENŐ.

Mortensen H. Chr. C.

1856—1921.

H. Chr. C. MORTENSEN 1856. évi augusztus hó 27-én született Jonstrup Seminar dán helységben, Kopenhága mellett. Életét a természettudományok művelésének szentelve, ily irányu tanulmányai végeztével egyideig Kopenhágában magániskoláknál talált alkalmazást, majd 1888-ban a dán kormány a viborgi állami főgimnáziumhoz nevezte ki, ahol egészen 1919-ig megszakitás nélkül működött, amikor is beteges-

kedése miatt nyugalomba vonulni kényszerült. A nyugalmat nem sokáig élvezhette: 1921. évi június hó 7-én elragadta a halál.

Íme ezek volnának rövidre fogott életrajzi adatai egy férfiúnak, aki hangos külső sikerek nélkül is örök időkre biztosította nevének fennmaradását a modern madárvonulási kutatás történetében. MORTENSEN volt ugyanis az, aki a madárvonulás tanulmányozása terén egy új gondolatot, új eszközt honosított meg: a madárgyűrűzést, mint kísérleti eljárást, mely először tette lehetővé, hogy az eddig szélkében üzött spekulációk helyét a gyűrűzési kísérlet s az e révén nyert kétségbevonhatatlan tények foglalják el. E módszer előnyei oly szembeűnőek voltak, hogy azt az eleinte elhangzott többrendbeli támadások dacára is mindenűtt elfogadták s csakhamar mindinkább növekvő arányokban alkalmazták, főleg Németországban, Angliában és nálunk. MORTENSEN gondolata új irányt szabott a madárvonulás kutatásának; ebben áll legnagyobb, legmaradandóbb érdeme.

De munkássága eme nagy siker nélkül is nyomot hagyott volna a természettudományi kutatás terén. Tanulmányokat irt a dán gyikokról, egerekről, gyakorlati vezérfonalat adott a madarak preparálásához, botanikai ABC-t szerkesztett s értekezett a hangyalesőről (Myrmeleo). Munkássága javarészt azonban a madártan művelésének szentelte; e téren alkotott nevezetesebb munkái a következők: *Der Star* (1905); *Teal in Winter* (1908); *Fang der Stare behufs Markierung* (1909); *Von den Vogelberingungsstation in Viborg* (1912); *Markierte Spiessenten* (1914); *Markierte Störche* (1919—20); e munkái legnagyobbbrészt a „*Dans Ornithologisk Forenings Tidsskrift*“ c. folyóiratban jelentek meg.

Elhunytá érzékeny csapás tudományunkra nézve. A m. kir. Madártani Intézet, melynek levelező tagja s mindig előzékeny barátja volt, hiven megőrzi emlékezetét.

SCHENK JAKAB.

Galaczi Buda Ádám.

1840—1920.

1840-ben született Réán (Hunyad m.), Hátszeg közelében. Édesapja, BUDA ELEK, maga is nagy vadász és a madárvilág jó ismerője, vezette be fiát a madárpreparálás mesterségébe, alig 12 éves korában s az ő példája ébresztette fel a fiuban is a vadászszenvedélyt és a madárvilág iránti érdeklődést. A réai családi birtok, a jó mód megengedték BUDA ÁDÁMNAK, hogy teljes lelkével az ornithologia gyakorlati művelésének élhessen. Egyűtt gyűjtőget CsATHÓ JÁNossal, kihez meleg barátság fűzte; a Déván hivatalnokoskodó STETTER és KNÖPFLER dr. szintén ezirányban hātottak rá: BUDA ÁDÁM azok közé tartozott, kiket a sors nevelt ornithologusnak.

Már 1856. óta rendszeresen figyelte a Sztrigy-mente madárvilágát s gyűjtögette annak ritkaságait. Gyűjteménye e tekintetben csaknem teljesnek volt mondható, ha nem is maradt meg minden példány kifogástalan állapotban. Ornithologiai munkálkodásának eredményeit őrző főbb közleményei: A Hunyadmegye területén előforduló madarak jegyzéke. (A hunyadmegyei tört. és régészeti társulat évk. 1882. p. 105—138). Madárvilágunk pusztulása az utolsó félszázad alatt (Aquila, XIII. 1906. p. 162—168). Följegyzéseink egy részét közöltem Aquila, XV. 1908. p. 222.

Édesapja halála után (1901.) ő maga is betegeskedni kezdett s mind kevesebb időt fordíthatott a madárvilág megfigyelésére. 1920-ban, kerülő uton, kapta az Intézet a szüszavú hirt haláláról. Közelebbi időpont s körülmények ma sem ismeretesek; az oláh megszállás következtében Erdéllyel mindennemű összeköttetésünk szünetel. Így csak e sorokban száll megemlékezésünk és részvétünk az elszakított Erdély egy havasalji kuriája felé, mely a magyar ornithologia egy értékes oszlopának kidöltét, egy már a történelemé lett kor talán utolsó tanuját gyászolja. Egy igaz természetbarát, egy vérbeli vadász, egy a természet iskolájában nevelkedett madarászember, a madártömés magyar uttörőinek utolsója szállott sirba BUDA ÁDÁMMAL.

BODNÁR BERTALAN.

NEKROLOG.

Johan Axel Palmén.

1845—1919.

Am 7. April 1919 verschied in Forssa (Finnland) Prof. Dr. JOHAN AXEL PALMÉN in seinem 74-ten Lebensjahre. Er wurde am 7. November 1845 in Helsingfors geboren. Student 1864, widmete er sich den zoologischen Studien an der Universität, wurde 1869 Mag. phil., 1874 Dr. phil., 1876 zum Dozenten der Zoologie und im folgenden Jahre auch der vergleichenden Anatomie ernannt. Im J. 1882 wurde er zum Professor der Zoologie ernannt, welche Anstellung er bis 1908 behielt, wo er seinen Abschied nahm, jedoch nicht um ein otium sapientis zu genießen, denn er war bis zu seinem Todestage mit wissenschaftlicher Arbeit beschäftigt. Palméns Studien galten ursprünglich Insekten — er unternahm zu diesem Zwecke unter anderem eine entomologische Reise nach den Gebirgsgegenden Oesterreichs. Aber auf diesem Gebiete hat P. sich nicht einen Namen geschaffen, schon früh hatte er das Feld der

Ornithologie betreten. Nach einigen kleineren ornithologischen Arbeiten erschien 1874 sein berühmtes Werk „Om foglarnes flyttingsvägar“ (deutsche Übers. 1876). In diesem Werke zeigt P. induktiv, wie die zur Untersuchung gewählten nordischen Schwimm- und Stelzenvögel zwischen ihren Brutorten und Winterstationen, und umgekehrt, längs bestimmten Wegen, von der Lebensweise der Arten, der Konfiguration des Kontinents und der Richtung der Flüsse abhängig, reisen. Das ideenreiche Werk machte Epoche und wirkt noch heute befruchtend auf die Migrationsforschung. Von P:s übrigen ornithologischen Arbeiten sind noch „Bidrag till kännedomen om ishafskustens fogelfauna“ zu erwähnen, welche sich auf Beobachtungen und Sammlungen der Vega-Expedition (Nord-Ost-Passage) gründen, die der berühmte A. E. NORDENSKJÖLD ihm zur Bearbeitung gegeben hatte (1887). Auch P:s Gegenschrift an E. F. von HOMEYER (1882), eine polemische Äusserung von dem Angriff des letzteren auf „Die Zugstrassen der Vögel“ veranlasst und sein zu dem zweiten ornithol. Kongresse in Budapest ausgearbeitetes Referat über die Migrationsfrage (1891). Er gründete ein grosses Vogelarchiv, eine Sammlung schriftlicher Notizen über finnische Vögel. Auch hat er in Finnland die Ringversuche eingeführt. Für die neue Auflage von „Nordens foglar“ (Schweden) redigierte er die Darstellungen über die Verbreitung der Arten in Finnland. Auf die vielerlei Weise wirkte P. für die zoologische Forschung und den zoologischen Unterricht an der Universität zu Helsingfors. Er war Vorsitzender in der seit 100 Jahren bestehenden Gesellschaft „Societas pro Fauna et Flora fennica“ 1892—1919. In dieser Eigenschaft hat er sich keine Mühe gespart, um die Bestrebungen der Gesellschaft zu fördern. Er war Mitglied und Ehrenmitglied von vielen wissenschaftlichen Gesellschaften im In- und Auslande.

Die wissenschaftliche und besonders die ornithologische Welt ist JOHAN AXEL PALMÉN ewigen Dank schuldig.

ELIAS WILHELM SUOMALAINEN.

Béla von Szeőts zu Pétermonostor.

1857—1922.

Am 20. Februar l. J., in seinem 64. Lebensjahre starb in Miskolc BÉLA VON SZEŐTS, korrespondierendes Mitglied unseres Institutes, ein stets eifriger und erfolgreicher Förderer unserer Bestrebungen auf dem Gebiete des Vogelschutzes ebenso, als auch auf jenem der Vogelzugsforschung, der aber auch als allgemein anerkannter Jagd-Schriftsteller seinem Namen einen guten Klang sichern konnte.

BÉLA VON SZEÓTS wurde am 3. August 1857 in Miskolc, als Sohn SAMUEL SZEÓTS' und seiner Gemahlin, HENRIETTE HERMAN (der Schwester von OTTO HERMAN) geboren. Die Neigung zu ornithologischen Studien war eine Erbschaft von seinem Grossvater, KARL HERMAN, dem Schüler von JOHANN SALAMON v. PETÉNYI und hat sich dieselbe unter Leitung OTTO HERMAN'S voll entwickelt. Als Verwalter des Graf HADIK BARKÓCZY'SCHEN Fideikommisses zu TAVARNA (Kom. Zemplén) hatte er sowohl zu ornithologischen Forschungen, wie auch zur praktischen Anwendung und Erweiterung seiner Jagdkenntnisse günstige Gelegenheit gefunden. Der Anfang seiner ornithologischen Tätigkeit fällt mit dem Beginne des II. Internationalen Ornithologen Kongresses zusammen, an dessen Vorbereitung auch SZEÓTS beteiligt war. Bald darauf eröffnete er die lange Reihe seiner systematischen, gewissenhaften Vogelzugsbeobachtungen, welche die Gegend von TAVARNA zu einem Kardinalpunkte des ungarischen Beobachtungsnetzes erhoben. Seine schönsten Erfolge erreichte er jedoch auf dem Gebiete der Vogelmarkierung. Seine systematischen Schwalbenberingungsversuche, welche die Rückkehr der Schwalben zur Heimat beweisen und auf das eheliche Leben derselben einigermaßen neues Licht werfen konnten, sind in jeder Hinsicht mustergültig und fanden auch in die Weltliteratur ihren Weg. Er war auch ein warmherziger Vogelfreund, der während des Winters auf Futtertischen des mächtigen Parkes Hunderte von Meisen bewirtete und auch für Nistgelegenheiten derselben sorgte.

Seine Mitteilungen erschienen zum grösseren Teile in der Aquila, zum kleineren in verschiedenen Jagd- und sonstigen Zeitschriften; als selbständige Arbeit gab er „Erfahrungen über Vogelschutz“ heraus; ausserdem hinterliess er noch ein umfangreicheres Manuscript über die Vogelwelt von TAVARNA.

Sein Leben und Wirken zog dauernde Spuren auf dem grossen Arbeitsfelde der ungarischen Ornithologie, welche seinem Namen die treue Anerkennung der Nachwelt gesichert haben. Wir betrauern in Ihm einen der vorzüglichsten Mitarbeiter des Institutes, einen warmherzigen Freund der vogelbelebten freien Natur, einen edelgesinnten ganzen Mann aus dem alten, nahezu verschollenen Type des ungarischen Gesellschaftslebens.

JAKOB SCHENK.

Dr. Theophil Studer.

1845—1922.

Am 12. Februar 1922 starb TH. STUDER, Professor der Zoologie an der Universität Bern im 77. Lebensjahre. Reiches Wissen, gepaart mit der Eigenschaft sich nicht bloß auf ein engbegrenztes Feld der Wissenschaft zu beschränken, sondern auf verschiedenen Wissensgebieten zu betätigen, zeichneten ihn als Forscher aus. Als Konservator im zoologischen Museum in Bern schrieb er 1873 seine Doktor-Dissertation über die Entwicklungsgeschichte der Feder, auf welches Thema er im Jahre 1877 — schon als Professor in Bern — noch einmal zurückkam. Erwies in letzterer Arbeit noch, dass die Federn der Pinguine sich in gleicherweise entwickeln, wie die Federn anderer Vögel. Der scheinbar embryonale Charakter der Pinguine deutet nicht auf einen älteren Typus, sondern ist als eine sekundäre Anpassung zu betrachten. Im Jahre 1889 begann er mit FATIO den „Katalog der Schweizer Vögel“ herauszugeben, welches Werk unter ähnlichen Werken der Vögel Mitteleuropas einen hervorragenden Platz einnimmt. Er befasste sich noch mit Korallen, Bryozoen, Spongien, mit den pleistocänen Tierresten seiner Heimat und in letzterer Zeit hauptsächlich mit den prähistorischen Caniden — ohne jedoch sein Interesse von der Ornithologie abzuwenden. Im Jahre 1891 nahm er am II. Internationalen Ornithologen Kongress zu Budapest teil. Er war seit 1903 Ehrenmitglied unseres Institutes. Sein Andenken werden wir stets in Ehren halten.

DR. EUGEN GRESCHIK.

H. Chr. C. Mortensen.

1856—1921.

H. CHR. C. MORTENSEN wurde am 27. August 1856 in Jonstrup Seminar bei Kopenhagen geboren. Er studierte Naturgeschichte, unterrichtete einige Zeit in Kopenhagen an Privatschulen, wurde im Jahre 1888 in Viborg am kgl. Gymnasium angestellt, wo er als Oberlehrer bis zu seinem im Jahre 1919 wegen Kränklichkeit erfolgten Abschiede wirkte. Am 7. Juni 1921 entriss ihn der Tod.

Dies sind die kurzen biographischen Daten eines Mannes, der ohne glänzende äussere Erfolge sich dennoch für immerwährende Zeiten einen Namen auf dem Gebiete der modernen Vogelzugsforschung sichern konnte. MORTENSEN war es, der im Jahre 1899 eines neues Element in die Vogelzugsforschung einführte, nämlich das Beringungsverfahren, wodurch an Stelle der Speculation des Experiment gesetzt wurde. Die augenscheinlichen Vorteile dieser Methode waren so einleuchtend, dass dieselbe trotz

anfänglicher Bekämpfung überall angenommen und in grossen Masstabe durchgeführt wurde, so besonders in Deutschland, England und bei uns in Ungarn. MORTENSEN's Erfindung lenkte die Vogelzugsforschung auf eine ganz neue Bahn und ist dies sein grösstes und bleibendes Verdienst.

Aber auch ohne diesen grossen Erfolg hätte seine Tätigkeit auf dem Gebiete naturwissenschaftlicher Forschung Spuren hinterlassen. Er schrieb über dänische Eidechsen und Mäuse, Anleitung zur Präparieren der Vögel, Botanisches ABC, über den Ameisenlöwen. Das Feld seiner hauptsächlichsten Tätigkeit bildete jedoch die Ornithologie und sind seine nennenswerteren Aufsätze die folgenden: Der Star (1905), Teal in Winter (1908), Fang der Stare behufs Maskierung (1909), Von der Vogelberingungsstation in Viborg (1912), Markierte Spiessenten (1914), Markierte Störche (1919—1920), welche grösstenteils in Dansk Ornit. For. Tidsskrift erschienen sind.

Sein Dahinscheiden ist ein harter Verlust für unsere Wissenschaft. Das Königl. Ungarische Ornithologische Institut, dessen korrespondierendes, anhängliches, immer zuvorkommendes Mitglied er war, bewahrt ihm ein liebevolles getreues Angedenken.

JAKOB SCHENK.

Adam von Buda zu Galacz.

1840—1920.

ADAM v. BUDA ist im Jahre 1840 in Réa (Kom. Hunyad, Siebenbürgen) geboren. Der Vater, ELEK v. BUDA, auch passionierter Jäger und ein Kenner der Vogelwelt, hat seinen, noch kaum 12 Jahre alten Sohn in die Geheimnisse der Vogelpräparierkunst eingeführt und das Beispiel des Vaters hat auch im jungen Knaben die Jägerlust und das lebhafteste Interesse an der Vogelwelt wachgerufen. Das Familiengut zu Réa ermöglichte es ADAM v. BUDA sich ganz und gar seinen ornithologischen Studien zu widmen. Er sammelte gemeinschaftlich mit JOHANN v. CSATÓ, mit dem er eng befreundet war; in demselben Sinne wirkten auf ihn STETTER und Dr. KNÖPFLER, die zu jener Zeit in Déva, auf dem klassischen Boden des damaligen Vogelsammelns amtierten.

ADAM v. BUDA hatte die Vogelwelt des Sztrigy-Tales seit 1856 systematisch beobachtet und deren Seltenheiten sorgfältig gesammelt. Diese Sammlung konnte in dieser Hinsicht fast als vollständig angesehen werden, wenn auch einige Exemplare im Laufe der Zeit etwas gelitten haben. Von den Publikationen, welche die wichtigsten Resultate seiner mehr als fünfzigjährigen ornithologischen Tätigkeit enthalten, sind folgende zu nennen: Verzeichnis der im Kom. Hunyad vorkommenden Vogelarten. (ungarisch) Jahrb. der hist.-archaeol. Gesellschaft des Kom. Hunyad, I. 1882. p. 105—108). Die Verminderung unserer Vogelwelt

(d. i. des Sztrigy-Tales) in den letzten 50 Jahren. (Aquila, XIII. 1906. p. 162—168). Einige seiner Aufzeichnungen veröffentlichte ich in Aquila, XV. 1908. p. 222.

Nach dem Tode seines Vaters (1901) kränklich geworden, konnte ADAM v. BUDA in neuerer Zeit nur in bescheidenem Masse auf dem Gebiete der Ornithologie tätig sein. 1920 erhielt das Institut auf Umwegen die wortkarge Nachricht von seinem Tode; der nähere Zeitpunkt ist unbekannt, da infolge der rumänischen Besetzung jede Verbindung mit Siebenbürgen abgeschnitten war. Ein wahrer Naturfreund, ein berufener Feld-Ornithologe, der Letzte unter den Bahnbrechern der ungarischen Präparierkunst ist mit Ihm heimgegangen. Ehre seinem Andenken.

BARTHOLOMAEUS BODNÁR.

Gyűjtemények. — Sammlungen.

Gyarapodás ajándékok utján 1918. január 1-től — 1921. december 31-ig.
Vermehrung durch Spenden vom 1. Jänner 1918 bis 31. Dezember 1921.

I. Felállított madarak. — Aufgestellte Vögel.

- Anas angustirostris* MENETR. Velence. 1894. IX/15. CHERNEL ISTVÁN.
Branta ruficollis PALL. Hortobágy. 1921. III/14. SZOMJAS LÁSZLÓ.
Caprimulgus europaeus L. Ujverbász. 1918. IV/23. dr. NAGY JENŐ.
Cettia cetti MARM. Óverbász. 1919. II/15. SCHENK HENRIK.
Cygnus musicus BECHST. Hernádnémeti. 1920. XI/15. Vétel vadkereskedésből.
Falco peregrinus TUNST. Tiszalök. 1918. I/16. SZOMJAS LÁSZLÓ.
Falco subbuteo L. Kisfástanya. 1918. IV/2. SZOMJAS GUSZTÁV.
Gallinago gallinaria O. Hejőcsaba. 1918. I/15. id. SZEŐTS BÉLA.
Neophron percnopterus L. Herkulesfürdő. 1913. VII/27. SZEMERE LÁSZLÓ.
Oidemia fusca L. Csikszentsimon. 1912. XI/7. SZEMERE LÁSZLÓ.
Platalea leucorodia L. Uraiujfalu. 1921. V/13. BEZERÉDJ MÁRIA.
Plectrophenax nivalis L. Hejőcsaba. 1918. I/15. id. SZEŐTS BÉLA.
Somateria mollissima L. Szob. 1909. XI/12. gróf TELEKI JÓZSEF.
Somateria mollissima L. Szob. 1920. IX/28. gróf TELEKI JÓZSEF.
Syrnium uralense PALL. pull. Marostorda m. 1914. SZEMERE LÁSZLÓ.

II. Madárhörök. — Vogelbälge.

- Aegolius Tengmalmi* GM. Zsögöd. 1913. III/13. SZEMERE LÁSZLÓ.
Anser albifrons intermedius NAUM. Hortobágy. 1920. XI/12. dr. TARJÁN TIBOR.
Astur palumbarius L. Hortobágy. 1920. X. ifj. SZOMJAS GUSZTÁV.
Cettia cetti MARM. Ujverbász. 1914. tavaszán. — Frühjahr 1914. dr. NAGY JENŐ.
Charadrius apricarius L. Rezsőháza 1918. VI/1. dr. KIRCHNER JÓZSEF.

- Corvus corone* × *cornix* L. Nagymarton. 1919. III/13. STEFKOVICH DEZSŐ.
Dendrocopos leucotos BECHST. Úzvölgy, Csikm. 1911. VI/5. SZEMERE LÁSZLÓ.
Emberiza citrinella L. Budapest. 1920. IV. CSÖRGEY TITUS.
Falco peregrinus TUNST. Hortobágy. 1920. X/24. ifj. SZOMJAS GUSZTÁV.
Motacilla flava melanocephala LICHT. Pancsova. 1915. V. dr. TARJÁN TIBOR.
Passer domesticus L. Keszegfalu. 1906. XII/20. HEGYMEGHY DEZSŐ.
Passer domesticus L. Keszegfalu. 1907. I/6. HEGYMEGHY DEZSŐ.
Passer montanus L. Megyeres. 1909. I/26. HEGYMEGHY DEZSŐ.
Podiceps nigricans SCOP. Hejőcsaba. 1918. I/18. id. SZEŐTS BÉLA.
Somateria mollissima L. Szob. 1920. IX/28. gróf TELEKI JÓZSEF.

Király Iván gyűjteménye.

KIRÁLY IVÁN pápai tanár, rendes megfigyelőnk, börgyűjteményét (és 12 drb. letisztított koponya csontot) 1921. december 1-én intézetünknek ajándékozta. Az alább felsorolt 71 fajból (119 darab) álló kollekczióért fogadja ezuton is intézetünk köszönetét.

Die Sammlung von Király Iván.

Unser ständiger Beobachter Herr IVÁN KIRÁLY überliess seine untenfolgende aus 71 Arten in 119 Exemplaren bestehende Balgsammlung am 1. Dec. 1920. als Geschenk unserem Institute, wofür wir ihm auch an dieser Stelle besten Dank sagen.

- Acanthis cannabina* L. (4)¹ Bogyoszló. 1913. XII/24. — 1914. I/1: VIII/10., VIII/22.
Accipiter nisus L. ♂ (2) Bogyoszló. 1912. IX/3. — 1913. II.
Aegithalus caudatus L. Bogyoszló. 1914. I/31.
Alauda arvensis L. Bogyoszló. 1912. XII/31.
Acrocephalus palustris BECHST. Bogyoszló. 1914. VIII/22.
Acrocephalus schoenobaenus L. Bogyoszló. 1914. VI/25.
Ardetta minuta L. Barbacsitő. 1913. VIII/1.
Anas boschas L. jun. (4) Bogyoszló. 1913. VII. — 1914. VIII/2., VIII/15., X/16.
Anthus campestris L. (5) Bogyoszló. 1913. IX., IX/15. — 1914. VIII., VIII/29., IX/5.
Anthus pratensis L. Bogyoszló. 1913. IX.
Anthus trivialis L. Bogyoszló. 1914. IX/21.
Asio accipitrinus PALL. Mór. (Fejér m.) 1913. IX/12.
Asio otus L. Bogyoszló. 1912. XII/19.
Bombycilla garrula L. (2) Budapest. 1913. XII/20. — Peresznye. (Sopron m.) 1913. XII/26.
Caprimulgus europaeus L. Bogyoszló. 1912. X/19.
Cerchneis tinnunculus L. (4) Bogyoszló. 1911. III/3. — 1913. IX/18., VIII/22. — 1914. II/5.
Chrysomitris spinus L. Felsőőr. (Vas m.) 1917. I/31.
Coccothraustes vulgaris PALL. (2) Felsőőr. 1914. II/27. — Bogyoszló. 1914. VIII/10.
Columba palumbus L. (2) Bogyoszló. 1912. VII/24. — 1914. IV/13.
Corvus cornix L. Bogyoszló. 1911. VII/24.

¹ A zárójeles szám a darabok számát jelöli. — Die Zahl in Parenthese gibt die Anzahl der Exemplare an.

- Corvus frugilegus* L. Bogyoszló. 1912. XII/2.
Coturnix communis BONN. (2) Bogyoszló. 1914. VIII/13., IX/5.
Crex pratensis BECHST. (2) Nyárád. 1914. IX/5. — Bogyoszló. 1914. IX/16.
Cuculus canorus L. Bogyoszló. 1911. VII/16. — 1913. VIII/27.
Dendrocopus major L. (2) Bogyoszló. 1913. III/20. — 1914. I/1.
Dendrocopus minor L. Bogyoszló. 1913. VIII/28.
Emberiza calandra L. (2) Bogyoszló. 1912. XII/6.
Emberiza citrinella L. (3) Bogyoszló. 1911. VII/19. — 1914. I/8., I/9.
Emberiza schoeniclus L. (2) Bogyoszló. 1914. IV/1., IV/2.
Erithacus rubecula L. (2) Bogyoszló. 1914. IV/2., IV/9.
Fringilla coelebs L. Bogyoszló. 1914. X/14.
Fulica atra L. Balaton. (Szigligeti öböl). 1912. VII/19.
Galerida cristata L. Bogyoszló. 1911. VII/21.
Gallinula chloropus L. (2) Bogyoszló. 1912. IV/11. — 1913. VII/14.
Hirundo rustica L. Bogyoszló. 1914. X/14.
Jynx torquilla L. (2) Bogyoszló. 1912. VIII/20. — 1914. VII/6.
Lanius collurio L. (2) Bogyoszló. 1914. VI/18., VI/19.
Lanius minor L. (3) Bogyoszló. 1911. VII/26. — 1912. VIII/7. — 1914. VI/6.
Larus ridibundus L. Balaton. (Szigligeti öböl). 1912. VII/20.
Ligurinus chloris L. Bogyoszló. 1914. VI/27.
Loxia curvirostra L. Peresznye. (Sopron m.) 1911. XII/24.
Lullula arborea L. Nyárád. (Veszprém m.) 1914. VIII.
Motacilla alba L. Bogyoszló. 1913. IX/25.
Motacilla flava L. Bogyoszló. 1914. IX/8.
Muscicapa grisola L. (2) Bogyoszló. 1914. VII/3., VIII/16.
Oriolus galbula L. (2) Bogyoszló. 1913. VIII/21., VIII/24.
Ortygometra porzana L. Bogyoszló. 1914. IX/16.
Panurus biarmicus ruscicus BREHM. Fertő. (Hidegség). 1920. VIII/15.
Parus palustris communis BALDENST. Felsőőr. 1917. I/31.
Passer domesticus L. Bogyoszló. 1914. I/12.
Passer domesticus albino Kispodárpuszta (Veszprém m.) 1914. IX/5.
Perdix cinerea LATH. Bogyoszló. 1911. VIII/12.
Phylloscopus collybita VIEILL. Bogyoszló. 1914. IV/4.
Phylloscopus trochilus L. (3) Bogyoszló. 1914. IV/9., IX/25., IX/25.
Picus viridis L. Bogyoszló. 1911. VI/26.
Picus viridis L. Peresznye. (Sopron m.) 1913. XII/25.
Pratincola rubetra L. Bogyoszló. 1912. VI/23.
Pratincola rubetra L. Nyárád. (Veszprém m.) 1914. VIII.
Podiceps cristatus L. Bogyoszló. 1914. IX/11.
Pyrrhula rubicilla VIEILL. (3) Peresznye. 1913. XII/25. — Bogyoszló. 1914. I/2. —
 Felsőőr. (Vas m.) 1914. I/31.
Regulus cristatus KOCH. Bogyoszló. 1914. X/13.
Sitta europaea caesia MEY. u. WOLF. Felsőőr. 1914. I/31.
Strix flammea guttata BREHM. Szilsárkány. 1913. IV/2.
Sturnus vulgaris L. Bogyoszló. 1913. IX/25.
Sturnus vulgaris L. (2) Bogyoszló. 1914. VI/28. — 1913. IX/2.
Sylvia atricapilla L. Bogyoszló. 1914. IX/24.
Sylvia communis LATH. (3) Bogyoszló. 1914. IV/4., VI/17., VI/25.
Sylvia curruca L. Bogyoszló. 1914. IX.
Syrnium aluco L. Bogyoszló. 1912. I/2.

- Totanus ochropus* L. Bogyoszló. 1912. IV/5.
Troglodytes parvulus KOCH. Bogyoszló. 1914. I/7.
Turdus merula L. Bogyoszló. 1914. IV/4.
Turdus musicus L. Bogyoszló. 1911. IV/16.
Turdus viscivorus L. (2) Bogyoszló. 1911. IV/10. — 1913. III/19.
Turtur communis SELB. (2) Bogyoszló. 1911. VI/23. — 1914. VIII/7.
Upupa epops L. Bogyoszló. 1911. VIII/30.
Vanellus capella SCHAEFF. Bogyoszló. 1913. V.

III. Tojások. — Eier.

- Asio accipitrinus* PALL. (1)¹ Hortobágy. 1914. III/27. SZOMJAS GUSZTÁV.
Limosa aegocephala BECHST. (5) Ürbő. 1921. V/18. SCHENK JAKAB.
Totanus calidris L. (4) Ürbő. 1921. V/18. SCHENK JAKAB.

A következő fajok egy-egy fészekalját E. C. STUART—BAKER-től kaptuk, lelőhelyeik Khasia Hills, Annam.

Von den nachfolgenden Arten erhielten wir je ein Gelege von E. C. STUART—BAKER, gesammelt in Khasia Hills, Annam.

- Actinodura phasiana* (2) 1920. V/19. — *Alcippe nepalensis* (3) 1914. IV/22. —
Cissa chinensis (4) 1920. IV/29. — *Dryonasta ruficollis* (4) 1920. V/22. — *Garrulax leucolophus* (4) 1919. VII/1. — *Garrulax moniliger* (4) 1919. V/28. — *Hemixus flaveola* (3) 1920. VI/11. — *Hemixus madellandi* (3) 1920. VI/22. — *Hypsipetes psaroides nigrescens* (3) 1919. VI/2. — *Mesia argentauris* (4) 1920. V/28. — *Mycophoreus temminckii* (4) 1920. V/16. — *Pellorneum mandellii* (4) 1920. VI/23. — *Pitta nepalensis* (5) 1920. VI/6. — *Pomathorinus schisticeps* (3) 1919. VI/11. — *Schoeniparus mandellii* (4) 1920. V/20. — *Spizixus canescens* (4) 1919. V/14. — *Stachyris nigriceps* (4) 1920. VI/7. — *Trochalopteryx chrysopteryx* (3) 1920. V/22.

¹ A zárójeles szám a tojások számát jelöli. — Die Zahl in Parenthese gibt die Anzahl der Eier an.

INDEX ALPHABETICUS AVIUM.

A zárójelben levő számok az idegen nyelvű szövegre vonatkoznak, ha az illető fajok egyuttal a magyar szövegben is megvannak. — Die eingeklammerten Zahlen beziehen sich auf den fremdsprachigen Text, wenn die betreffenden Arten auch im ungarischen Texte angeführt sind; die Seitenzahl der im gemeinsamen Texte befindlichen Namen wird ohne Klammer angeführt.

- Acanthis cannabina** 59, (81), 100, 114, 237.
 — — **mediterranea** 46.
 — **linaria** 119.
Accentor collaris 47.
 — — **subalpinus** 46.
 — **modularis** 109, 111, 113, 114, 115, 123, 124.
Accipiter nisus 63, (81), 104, 130, 164, 181, 192, 194, (199), (221), 237.
Acrocephalus arundinaceus 56, 64, 66, 67, (81), 105, 106, 107, 110, 111, 114—123, 173, (206).
 — **palustris** 75, (81), 116, 117, 119, 122, 237.
 — **schoenobaenus** 111, 115, 118—122, 237.
 — **streperus** 63, 65, 66, 72, (81), 117, 120—122.
 — — **horticolus** 119.
Actinodura phasiana 239.
Actitis hypoleucos 62, (81), 117, 119—123,
Aegithalos caudatus europaeus 61, 70, (80), (81), 126, 237.
Aegolius Tengmalmi 196, (224), 236.
Alauda arvensis 55, 61, 62, 69, 72, (81), 100, 103—106, 108—119, 121, 123—125, 181, 183, (213), 237.
Alca torda 44, 179, 180.
Alcedo ispida 68, (81), 166, (200).
Alcippe nepalensis 239.
Anas acuta 57, 60, 64, (81), 104, 111, 117, 121, 122, 126, 181, 183, 195, (213).
 — **angustirostis** 236,
 — **boschas** 54—58, 60—69, 71—72, 76, (81), 104—106, 108, 109, 114, 116, 117—119, 121, 122, 125, 126, 129, 168, 180, 181, 183, (203), (213), (214), 237.
 — **crecca** 60, 62, 64, 69, 73, (81), 104, 105, 115, 117, 119, 121, 122, 181—183, (213).
Anas falcata 44.
 — **penelope** 58, 60, 64, 68, (81), 109, 111, 116, 117, 119—122, 180, 181, 183, (213).
 — **querquedula** 57, 58, 60, 62, 64, 69, 73, (81), 104, 105, 109, 116, 117, 119, 121, 122, 125, 126, 181.
 — **strepera** 57, 60, 62, 69, (81), 109, 119, 121, 122, 126.
Anser albifrons 58, 59, (81), 108, 111, 115, 116, 121, 125, 167, 180, 181, 183, 197, (202), (213).
 — — **intermedius** 236.
 — **erythropus** 111, 180—182, (213).
 — **fabalis** 58, 60, 61, 68, (81), 100, 104, 108, 111, 114—117, 119—122, 125, 129, 130, 167, 181—183, 195, 197, (202), (213).
 — **ferus** 55, 58, 61, 62, 64, 68, 69, 73, 77, (81), 105, 110, 111, 117, 119, 122, 126, 181, 183, (213), (214).
 — **neglectus** 58, (81), 181, 183, (213).
Anthoscopus pendulinus 56, 72, (80), (81), 118.
 — **caspinus** 46.
Anthus campestris 117, 118, 237.
 — **cervinus** 187, (217).
 — **pratensis** 59, 69, (81), 100, 104, 109, 112, 114—120, 122, 237.
 — **spinoletta** 47, 59, 69, (81).
 — **trivialis** 59, (81), 100, 106, 113, 114, 117, 118, 120, 122, 124, 125, 237.
Aquila clanga 47, 181, 195.
 — **chrysaëtus** 129, 130, 194, 195.
 — **heliaca** 47.
 — **nipalensis orientalis** 45.
 — **pomarina** 64, 70, (81), 114.
Archibuteo lagopus 104, 108, 111, 114, 115, 119—122, 180, 181, 183, 195, (213).

- Ardea cinerea* 53—56, 58, 61, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 73, 75, 76, (80), (81), 100, 104, 105, 106, 109—112, 114—118, 120—122, 124, 126, 175, 183, 194, (208), (214).
 — *purpurea* 53, 56, 62, 64—66, 72, 73, 76, (79), (80), (81), 109—111, 116, 117, 119—122, 126, 175, 183, 195, (208).
Ardeola ralloides 64, 65, 73, 75, 76, (81), 111, 112, 120, 122, 175, (208).
Ardetta minuta 56, 73, (81), 105, 117, 120—122, 175, 183, (208), 237.
Asio accipitrinus 58, 64, (81) 108, 116, 121, 180, 183, (213), 237, 239.
 — *otus* 125, 237.
Astur palumbarius 61, 70, (81), 194, 236.
 — *brevipes* 45.
Athene noctua 65, (81), 104.

Bombycilla garrula 105, 106, 108, 113, 117, 124, 125, 165, 186, 189, 197, (199), (216), 237.
Botaurus stellaris 61, 64—66, 68, 73, (81), 104, 105, 109—111, 114—118, 120—123, 183, (214).
Branta leucopsis 44, 177, (210).
 — *ruficollis* 181—183, (213), (214), 236.
Bubo ignavus 47, 195.
Bubulcus ibis 44.
Buteo communis 63, (81), 103—105, 108, 109, 111, 114—117, 119—122, 124, 183, (213).
 — — *anceps* 45.

Caccabis saxatilis 44.
Calandrella brachydactyla 196, (224).
Caprimulgus europaeus 103—105, 113, 114, 115—118, 120, 122, 236, 237.
Carduelis elegans 59, 72, (81), 104, 113, 126, 180, 185, 192, (215).
Carpodacus erythrinus 46.
Cerchneis Naumanni 173, (207).
 — *tinnunculus* 57, 59, 61, 65, 71, (81), 103—105, 107—109, 111, 114—118, 120, 122, 125, 126, 129, 173, 180, 192, (221), 237.
 — *vespertinus* 54, 57, 63, (81), 104, 106, 109, 117, 120, 121.
Certhia familiaris 70, (81), 104, 140, (145).

Cettia cetti 42, (44), 47, 120, 122, 175, 176, (208), (209), 236.
Charadrius apricarius 180, 195, 236.
 — *dubius* 67, (81), 105, 110, 111, 114, 119, 122.
Chrysomitris spinus 117, 125, 237.
Ciconia alba 55, 56, 65, 74—76, (81), 103, 105—125, 149, (152), 168, (202).
 — *nigra* 58, 59, 77, (81), 115, 183, 194, (213).
Cinclus aquaticus 47.
 — — *meridionalis* 47.
Circaëtus gallicus 109, 122.
Circus 58.
 — *aeruginosus* 57, 60—64, 66, 68, 71, 73, (81), 104, 109, 111, 114, 115, 117, 120, 121, 122, 168, 183, (213), (214).
 — *cyaneus* 104, 108, 109, 115, 117, 120, 122, 180, 183, 192, (213), (221).
 — *macrourus* 58, (81), 104, 115—117.
 — *pygargus* 57, 68, (81), 129, 183, (213).
Cissa chinensis 239.
Clivicola riparia 55, 65, 72, (81), 105, 107, 109, 114, 115, 119, 120—123.
Coccothraustes vulgaris 113, 126, 165, (199), 237.
Coloens monedula 59, 61, 63, 65, 69, 71, (81), 104.
 — — *collaris* 45.
 — — *spermologus* 126.
Columba livia 44.
 — *oenas* 100, 103—115, 117—119, 123—125, 178, 183, (211), (213).
 — *palumbus* 59, (81), 100, 103—112, 114—119, 122—126, 178, (211), 237.
Colymbus Adamsi 44.
 — *articus* 120, 186, 194, (216).
 — *Immer* 194.
 — *lumme* 194.
Coracias garrula 106, 109—111, 114, 118, 121, 122.
Corvus corax 47, 57, 70, 75, (81), 100, 180, 182, 193, 195.
 — *cornix* 53, 54, 56, 57, 60, 61, 63, 69, 71, 72, 77, (80), (81), 104, 112, 126, 141, (147), 180, 181, 237.
 — — *valachus* 45.
 — *corone* × *cornix* 237.
 — *frugilegus* 53, 59, 61, 63, 69, (81), 103, 104, 112, 126, 142, (148), 170, (203), 237.

- Coturnix communis** 65, (80), (81), 103—106, 109—115, 117—125, 238.
Crex pratensis 51, 55, 65, 72, (80), (81), 103—106, 109, 112, 114, 115, 117—119, 122, 124, 238.
Cuculus canorus 56, 63, (81), 100, 103—115, 117—125, 238.
Cursorius gallicus 44.
Cygnus musicus 111, 124, 174, 181, 182, 184, 188, 193, 195, (208), (213), (214), (218), 236.
Cypselus apus 55, 65, 72, (81), 100, 103, 104, 107, 109, 112, 115, 117, 120—124, 168, 185, 190, 191, (202), (215), (220).
 — **melba** 45.
 — **murinus illyricus** 43.
Delichon urbica 63, 65, 72, (81), 100, 103—126, 168, 191, (202).
Dendrocopos leucotos 196, (224), 237.
 — **Lilfordi** 45.
 — **major** 104, 126, 238.
 — **pinetorum** 165, 200.
 — **medius** 54, 70, (80), (81).
 — **splendidior** 45.
 — **minor** 238.
Dryocopus martius 194.
Drynasta ruficollis 239.
Egretta alba 47, 110, 111, 124, 155, (157), 174, 184, 193—195, (207), (214).
 — **garzetta** 47, 119.
Emberiza calandra 55, 61, 71, (81), 103, 104, 108, 110, 111, 112, 116—118, 121, 122, 124, 238.
 — **cia** 46.
 — **cirlus** 46.
 — **citrinella** 104, 237, 238.
 — **hortulana** 107, 116.
 — **melanocephala** 46.
 — **schoeniclus** 55, 63, 71, 72, (81), 104, 109—111, 117, 121, 122, 238.
Erismatura leucocephala 60, (81).
Erithacus lusciniæ 62, 63, 75, (80), (81), 103—108, 110—112, 114, 115, 117—119, 123—126, 165, (200).
 — **philomela** 47, 113, 117, 118.
 — **phoenicurus** 100, 104, 105, 108, 110, 115, 118, 120, 124—126, 164, 165, (198), (200).
Erithacus rubecula 100, 103—126, 238.
 — **svecica cyanecula** 72, (80), (81), 118, 119, 121, 184, (214), (215).
 — **titys** 101, 103—110, 114, 115, 117, 118, 122, 124, 172, (206).
Falco aesalon 59, 69, (81), 106, 109, 115, 120—122, 192, (221).
 — **cherrug** 68, 70, (81), 116, 125, 181.
 — **Feldeggi** 45.
 — **peregrinus** 101, 104, 183, (213), 236, 237.
 — **subbuteo** 55, 72, 76, (81), 109, 115—117, 120, 185, (215), 236.
Fratercula arctica 44.
Fringilla coelebs 59, 70, 75, (80), (81), 101, 103, 104, 106, 108—111, 114, 117, 120, 121, 125, 126, 129, 130, 165, (199), (200), 238.
 — **montifringilla** 92, 104, 107, 109, 111, 114, 117, 120—122, 125.
Fulica atra 51, 55—57, 60, 62, 73, (80), (82), 104, 105, 107, 109, 110, 111, 116, 117, 120—126, 183, (213), (214), 238.
Galerida cristata 238.
 — **meridionalis** 46.
Gallinago gallinaria 57, 60—62, 68, (80), (81), 104, 105, 109, 110, 115—117, 119—122, 125, 126, 181, 236.
 — **gallinula** 105, 109, 117, 124.
 — **major** 111, 120.
Gallinula chloropus 57, 62, (81), 104, 105, 109, 110, 114, 116, 117, 121, 129, 138.
Garrulax leucolophus 239.
 — **moniliger** 239.
Garrulus glandarius 166, (200).
Gelochelidon anglica 47.
Geocichla sibirica 190, (219).
Glareola pratincola 116, 195.
Glaucidium passerinum 47.
 — **setipes** 45.
Grus communis 117, 123, 124, 174, 194, (207).
Gypaëtus barbatus 45.
Gyps fulvus 47, 170, 195, (204).
Haliaëtus albicilla 47, 53, 59, 61, 64, 68, 75—77, (81), 180, 181, 183, (213).
Hemixus flaveola 239.
 — **madellandi** 239.

- Hippolais icterina** 103, 104, 108, 113, 114, 116, 117, 119—121.
 — **polyglotta** 46.
Hiraaëtus fasciatus 45.
 — **pennatus** 55, (81), 105, 183, (214).
Hirundo rustica 55, 58, 63, 65, 71, 72, (81), 101, 103—126, 129, 168, 191, (202), (220), 238.
Hydrochelidon leucopareia 63—65, 67, 74, 76, (80), (81), 122.
 — **leucoptera** 54, 74, (82), 122, 195.
 — **nigra** 54, 56, 64, 65, 74, (80), (82), 105, 108, 117, 120, 122, 195.
Hypsipetes psaroides nigrescens 239.

Jynx torquilla 101, 103—107, 109, 111, 113—119, 122—126, 140, (145), 238.
Lanius collurio 55, 72, 75, (82), 101, 103—110, 113—115, 117, 119—126, 168, (202), 238.
 — **excubitor** 53, (82), 109, 116, 192, (221).
 — — **Homeyeri** 45.
 — **minor** 55, (82), 103—105, 107—109, 112—114, 117—124, 172, (206), 238.
Larus argentatus cachinnans 53, 55, 56, 64—66, 72, 74, 76, 77, (82).
 — **canus** 105, 107, 117, 120.
 — **fuscus** 72, 74, (81).
 — **minutus** 122, 190, (220).
 — **ridibundus** 56, 58—60, 62—64, 66—68, 71, 72, 74—76, (80), (81), 105, 107, 110, 117, 119—122, 125, 129, 181, 238.
Ligurinus chloris 75, (80), (82), 101, 103, 104, 105, 108, 109, 113, 116, 117, 123, 124—126, 129, 130, 165, (200), 238.
Limosa aegocephala 66, 67, (80), (82), 109, 122, 195, 239.
Locustella 65.
 — **luscinioides** 116, 117, 119—122, 176, (209).
 — **naevia** 62, 63, (82).
Loxia curvirostra 101, 238.
 — **pytyopsittacus** 46.
Lullula arborea 105, 113, 114, 123, 124, 238.
 — — **Cherneli** 46.
Lusciniola melanopogon 60, 62, (82), 123.
Lyrurus tetrax 47.
- Melanocorypha sibirica** 46.
Mergus albellus 109, 116, 120, 122, 126, 181, 194.
 — **merganser** 120, 121, 194.
 — **serrator** 195.
Merops apiaster 107, 120, 121.
Mesia argenteauris 239.
Milvus iclinus 110, 120, 124.
 — **migrans** 53, 54, 70, 71, 75, (80), (82), 106, 109, 110, 124, 183, (214).
Monticola saxatilis 103, 104.
 — **solitaria** 47.
Montifringilla nivalis 46, 195.
Motacilla alba 55, 58, 59, 63, 71, (80), (82), 101, 103—125, 238.
 — **boarula** 101, 103, 104, 106, 109, 114, 115, 116, 119—122.
 — **flava** 54, 63, 64, 71, 75, (80), (82), 105, 109—111, 114—122, 238.
 — — **campestris** 46.
 — — **cinereocapilla** 46, 54.
 — — **Dombrowskii** 46.
 — — **melanocephala** 46, 237.
Muscicapa atricapilla 114, 117, 122, 125, 126.
 — **collaris** 101, 108, 112, 113, 116—119, 124—126, 140, (145), 195.
 — **grisola** 54, 75, (80), (82), 101, 104, 107, 108—119, 121—126, 238.
 — **parva** 59, (82), 114, 122, 124.
Mycophoreus temminckii 239.
- Neophron percnopterus** 45, 196, (224), 236.
Nucifraga caryocatactes 178, 195, (211).
Numenius arquatus 56, 58, 59, 61, 68, (82), 101, 104, 105, 108, 109, 111, 115—117, 119—122, 124, 129, 181, 183, (213).
 — **phaeopus** 58, 68, (82), 110.
Nycticorax griseus 54, 56, 62, 64, 66, 73, 76, (82), 105, 103, 110, 112, 115—117, 121, 122, 183, (214).
Nyroca clangula 60, (82), 105, 107, 120, 121, 122, 126.
 — **ferina** 57, 59, 60, 62, 64, 69, (82), 109, 117, 120—122, 184, (215).
 — **ferruginea** 57, 60, 62, 64, 65, 68, 69, 72—74, 76, (82), 109, 116, 117, 120, 121, 122, 126, 183, (213).
 — **fuligula** 69, (82), 117, 122.
 — **marila** 117.

- Oedicephalus scolopax** 106, 119, 129, 177, 195, (210).
 — — **indicus** 44.
- Oidemia fusca** 196, (224), 236.
- Oriolus galbula** 54, 55, 76, (80), (82), 101, 103—126, 165, (200), 238.
- Ortygometra parva** 120.
 — **porzana** 51, 57, 62, 64, (80), (82), 105, 110, 111, 115, 117, 118, 120—122, 194, 238.
 — **pusilla** 120.
- Otis tarda** 180, 194, 195.
 — **tetrax** 115.
- Otocoris alpestris flava** 187, 194, (217).
- Pandion haliaëtus** 116, 121, 194.
- Panurus biarmicus russicus** 105, 238.
- Parus ater** 75, (80), (82).
 — **atricapillus assimilis** 46.
 — **caeruleus** 105, 126, 140, (145), 165, (200).
 — **cristatus** 46.
 — **cyaneus tianschanicus** 46.
 — **lugubris** 46.
 — **major** 59, 61, 69, 70, (80), (82), 105, 112, 140, (145), 165, (200).
 — **palustris** 140, (145).
 — — **communis** 238.
- Passer domesticus** 55, 61, 65, (82), 105, 126, 164, 165, (199), (200), 237, 238.
 — **montanus** 54—56, 59, 61, 70, (82), 105, 126, 164, 165, (199), (200), 237.
- Pastor roseus** 187, (217).
- Pavocella pugnax** 58, 59, 62, 64, 66, (82), 105, 108, 117—122, 181, 182.
- Pelecanus crispus** 44, 186, 195, (216).
 — **onocrotalus** 44, 195.
- Pellorneum mandellii** 239.
- Perdix cinerea** 56, (82), 238.
- Perisoreus infaustus** 45.
- Pernis apivorus** 59, (82), 173, (206).
- Phalacrocorax carbo** 53, 56, 66, 77, (82), 108, 120, 122, 193, 194.
 — **graculus desmaresti** 44.
 — **pygmaeus** 47, 64—67, 72, 74, 76, 77, (79), (80), (82), 194.
- Phalaropus lobatus** 185, (215).
- Phasianus colchicus** 129, 194.
- Phylloscopus collybita** 61—63, 70, 71, (82), 102—105, 107—110, 112—123, 125, 126, 238.
- Phylloscopus sibilator** 102, 108, 113, 114, 116—118, 120, 121, 123, 125, 126.
 — **trochilus** 63, (82), 102, 108, 113, 114, 116—120, 123—126, 165, (200), 238.
- Pica rustica** 55, 59—62, 69, 71, 72, 77, (82), 105, 141, (147).
- Picoides tridactylus** 45.
 — — **alpinus** 45.
- Picus viridis** 105, 238.
- Pinicola enucleator** 46.
- Pitta nepalensis** 239.
- Platalea leucorodia** 56, 62, 64, 66, 67, 72, 73, 77, (79), (82), 83, (90), 105, 111, 112, 174, 177, 183, 193, 194, (208), (210), 236.
- Plectrophenax nivalis** 106, 236.
- Plegadis falcinellus** 53, 54, 57, 61—64, 66, 74—77, (79), (82), 83, (90), 108, 110, 111, 112, 183, (214).
- Podiceps cristatus** 56, 62, 64, 66, 69, 73, 74, (82), 104, 105, 107, 109—111, 120, 121—123, 183, 194, (214), 238.
 — **griseigena** 120, 122, 123, 194.
 — **nigricans** 57, (82), 105, 111, 120—123, 194, 237.
 — **nigricollis** 110, 120, 122, 123.
- Pomatorhinus schisticeps** 239.
- Pratincola rubetra** 104, 110, 116, 118, 119—123, 238.
 — **rubicola** 59, (82), 103, 104, 108, 109, 111, 113, 116, 118—124.
- Puffinus anglorum Yelkouan** 44.
 — **Kuhli** 44.
- Pyrrhocorax graculus** 45.
- Pyrrhula rubicilla** 102, 107, 108, 113, 238.
 — — **europaea** 104, 125, 165.
- Rallus aquaticus** 105, 116, 118, 120, 121.
- Regulus cristatus** 102, 107, 110, 115—119, 125, 238.
 — **ignicapillus** 69, (82), 104, 125.
- Saxicola hispanica xanthomelaena** 47.
 — **oenanthe** 103, 104, 107—110, 113, 114, 118—121, 123, 124.
- Schoeniparus mandellii** 239.
- Scolopax rusticola** 54, (82), 102—106, 108, 109—115, 118, 119, 121, 123—126, 173, 195, (207).

- Serinus canarius hortulanus** 102—104, 107, 108, 110—112, 114, 123—125, 130.
Sitta europaea caesia 105, 140, (145), 238.
 — — **Homeyeri** 46.
 — — **Neumayer** 46.
Somateria mollissima 179, 180, (212), 236, 237.
Spatula clypeata 60, 62, 64, 65, 69, (82), 109, 111, 118, 121—123.
Spizixus canescens 239.
Stachyris nigriceps 239.
Stercorarius parasiticus 72, 74, (82).
 — — **pomarinus** 185, (216).
 — — **skua** 44.
Sterna cantiaica 44.
 — — **hirundo** 54, 56, 64, 65, 67, 72, 74—77, (80), (82), 105, 108, 123, 195.
 — — **minuta** 65, 67, 77, (82).
Strix flammea guttata 238.
Sturnus vulgaris 55, 56, 58, (82), 102—106, 108—110, 112, 114—126, 140, (145), 181, 183, (213), 238.
 — — **Poltaratskyi** 45.
 — — **purpurascens** 45.
Surnia ulula 195.
Sylvia atricapilla 54, (80), (82), 102—105, 107—109, 111, 113—119, 123—126, 165, (200), 238.
 — — **borin** 71, 72, (80), (82), 112, 114, 115, 116, 118, 125, 126, 165, (200).
 — — **communis** 55, (80), (82), 102, 104, 114, 116—124, 168, (202), 228.
 — — **curruca** 102—104, 108—111, 113, 114, 118—126, 165, (200), 238.
 — — **melanocephala** 46.
 — — **nisoria** 102, 111, 118, 121, 123—126.
 — — **orphea crassirostris** 46.
 — — **subalpina albistriata** 46.
Syrnium aluco 54, (80), (82), 238.
 — — **uralense** 45, 194, 196, (224). 236.
Syrhaptus paradoxus 195.
Tadorna cornuta 187, 188, 195, (218).
Tetrao urogallus 47, 177, 194, 195, (211).
Tichodroma muraria 47.
Totanus 58, 62, 68, (80).
 — — **calidris** 55, 66, 68, 77, (82), 105, 108, 110, 111, 114, 118—121, 239.
 — — **fuscus** 110, 118.
 — — **glareola** 105, 109, 118, 120, 121, 123.
 — — **nebularius** 123.
 — — **ochropus** 61, 66, 68, 76, (82), 104, 111, 116, 118, 120—123, 239.
Tringa 59.
 — — **alpina** 58, (82).
Trochaloxypterus chrysopterus 239.
Troglodytes parvulus 239.
Turdus iliacus 108, 110, 118, 120, 121, 123, 125, 126, 189, 190.
 — — **merula** 54, 59, 70, 75, (80), (82), 103, 104, 105, 109, 114, 117, 118, 125, 126, 165, 189, (199), (200), 239.
 — — **musicus** 59—62, (82), 102—104, 106, 107, 109—111, 113—116, 118—120, 123—125, 129, 164, 168, 189, 190, (198), (202), 239.
 — — **Naumanni** 46.
 — — **pilaris** 61, (82), 102—105, 107, 109, 113, 114, 116, 117, 120, 121, 123, 125, 165, 173, 183, 189, 190, (199), (207), (213), (219).
 — — **torquatus** 108, 120.
 — — — **alpestris** 47.
 — — **viscivorus** 115, 189, 190, 239.
Turtur communis 54, 75, (80), (82), 102, 103—115, 118—126, 178, (212), 239.
Upupa epops 63, 103—124, 126, 239.
Uria lomvia 179, 180, (212).
Vanellus capella 54, 55, 58, 59, 61, 64, 68, (82), 102—106, 108—112, 114—121, 123—126, 172, 180—183, (206), (213), 239.
Vultur monachus 47, 171, 194, 195, (205).

M. KIR. MADÁRTANI INTÉZET.
KÖNIGL. UNGARISCHES ORNITHOLOGISCHES INSTITUT.
ROYAL HUNGARIAN INSTITUTE OF ORNITHOLOGY
INSTITUT ROYAL ORNITHOLOGIQUE DE HONGRIE.

AQUILA

MADÁRTANI FOLYÓIRAT
ZEITSCHRIFT FÜR ORNITHOLOGIE
PERIODICAL OF ORNITHOLOGY
JOURNAL POUR ORNITHOLOGIE

SZERK.

REDACT.

CERNEL ISTVÁN   STEPH. v. CERNEL

TOM. XXVIII.

BUDAPEST

1921.

ÁRA SZÁZÖTVEN KORONA.

MEGREDELHETŐ A M. KIR. MADÁRTANI INTÉZETNÉL — ZU BEZIEHEN VOM K. UNG. ORNITHOLOGISCHEN
INSTITUTE (BUDAPEST, II. KERÜLET DEBRŐI-UT 15. SZÁM).

Munkatársainkhoz!

Az Aquilába szánt összes közleményeket kérjük mindig legkésőbb az illető év november hó 1-ig a M. Kir. Madártani Intézet „Aquila szerkesztősége“ címére Budapest, II., Debrői-út 15. beküldeni. E határidőn túl beérkező közlemények csak a következő évfolyamba vehetők fel. Rendes és magánmegfigyelőinket kérjük, hogy vonulási jelentéseikben lehetőleg a madarak latin neveit használják és már betürendben szedve küldjék be. Minden közleményt az ívnek csak egyik oldalára sziveskedjenek írni. Korrekturát csak hosszabb cikkekről küldünk, azt is csak egyszer. A korrekturában hosszabb javítások vagy átdolgozások kerülendők. Hosszabb közleményekről a szerzők 30—40 db különlenyomatra tarthatnak igényt.

Az Aquila szerkesztősége.

An unsere Mitarbeiter!

Sämtliche Beiträge für die Aquila bitten wir jedesmal spätestens bis zum 1. November des betreffenden Jahres an die Adresse des Königl. Ung. Institutes für Ornithologie, „Redaktion der Aquila“ Budapest, II., Debrői-út 15. einzusenden. Die nach diesem Termin einlaufenden Beiträge können nur für den folgenden Jahrgang Aufnahme finden. Unsere Beobachter bitten wir, die Vogelzugsdaten nach den lateinischen Namen der Vögel alphabetisch geordnet einzusenden. Die Manuskripte sind nur einseitig beschrieben einzuliefern. Korrekturbogen werden nur von grösseren Abhandlungen und nur einmal gesendet. Bei der Korrektur sind grössere Verbesserungen oder Umarbeitungen zu meiden. Von grösseren Abhandlungen erhalten die Verfasser 30—40 Stück Sonderdrucke.

Die Redaktion der Aquila.

Magyar Ornithologusok Önéletrajzai.

Minthogy a M. kir. Madártani Intézetben a fenti cím alatt össze akarjuk gyűjteni a hazai ornithologusok, főképpen pedig megfigyelőink és munkatársaink önéletrajzait, azért felkérjük őket életrajzi adataik megírására és beküldésére. Tartalmazza ez az önéletrajz a szorosan vett életrajzi adatok rövid foglalatját, főképpen azonban azt, hogy milyen körülmények, vagy kinek a hatása tették ornithologussá, milyen helyeken és mióta figyeli a madárvonulást, mi volt a főmüködési iránya, tartalmazza azonkívül teljes irodalmi működésének s esetleges gyűjteményeinek jegyzékét, amelyek évről-évre kiegészítendőek s minden életrajzhoz mellékelendő egy fénykép, amelyhez a későbbi években újabbak is járulhatnak.

Nem kételkedem benne, hogy megfigyelőink és munkatársaink örömmel tesznek majd eleget ennek a felhívásnak s ebben az a belátás vezérli őket, hogy ezekkel az életrajzokkal becses és szívesen fogadott kulturtörténeti okmányokat szolgáltatnak a magyar madártan jövő történetirői számára, akik alig tudnák azt megérteni, hogy a magyar madártani kutatás magas fejlettsége mellett miért részesült éppen a történetre vonatkozó rész ily viszonylag mostoha elbánásban. A beszolgáltatott életrajzok gondozásáért és kiegészítéséért felelősséget vállal

Schenk J.

Autobiographien Ungarischer Ornithologen.

Es werden alle ungarischen Beobachter und Mitarbeiter ersucht ihre Autobiographien, Literatur un Sammlungen-Verzeichnisse, sowie Portraits für die diesbezügliche Sammlung des K. Ung. Institutes für Ornithologie behufs Aufbewahrung einzusenden.

Kérelem az intézet tiszteletbeli és levelező tagjaihoz.

Az intézet eddigelé tisztára a szaktudások iránt való megbecsülése jeléül küldte meg „*Aquila*“ folyóiratát a külföldi tiszteletbeli és levelező tagoknak, a viszonzásnak minden várása és reménykedése nélkül. A jövőben se kívánunk ezen változtatni. Átmenetileg azonban kénytelenek vagyunk figyelmét fölhívni országunk súlyos gazdasági helyzetére, pénzünk majdnem teljes elértékeltelenedésére és arra, hogy ebből kifolyólag az intézet képtelen a külföldi szakmunkák beszerzésére. Abban reménykedünk, hogy tagjaink átérzik az intézet súlyos helyzetét s külön lenyomataik, valamint önálló műveik beküldésével legalább részben lehetővé teszik könyvtárunknak a szakirodalom termékeivel való gyarapítását.

Eine Bitte an unsere Ehren und Korrespondierenden Mitglieder.

Das k. ung. Ornithologische Institut überreichte bisher seinen Mitgliedern die Zeitschrift „*Aquila*“ ausschliesslich nur als Würdigung der Tätigkeit des Fachgelehrten, ohne dafür irgendeine Entschädigung zu hoffen oder zu erwarten. Wir vertreten auch jetzt und für die Zukunft diesen Standpunkt, doch finden wir uns interimistisch gezwungen die Aufmerksamkeit unserer geehrten Mitglieder auf die schwierige wirtschaftliche Lage unseres Landes und auf die fast gänzliche Wertlosigkeit unserer Valuta aufzurufen, da uns dadurch das Beschaffen der ausländischen Fachlitteratur zur Unmöglichkeit wird. Wir glauben die Hoffnung hegen zu dürfen, dass uns unsere Mitglieder in dieser schwierigen Lage beistehen werden und durch das Zusenden ihrer Separata und selbständigen Arbeiten wenigstens einen Teil der mangelnden Fachlitteratur beschaffen helfen.

Request to our honorary and corresponding members.

The Royal Hungarian Institute of Ornithology had the custom to send the periodical „*Aquila*“ to it's honorary and corresponding members, as a sign of estimation, expecting no return whatever. We dont intend to change this custom neither now nor in future, but considering the great economical difficulties, as well as the actual incredible low value of our money, so that we are unable to purchase the foreign publications, we are obliged to call the attention of our honoured members to this fact, hoping that they will kindly help us and enrichen our ornithological library with those separate publications and independent works which they are going to publish in the future.

Requête a nos membres d'honneur et nos membres correspondants.

L'institut Royal Ornithologique de Hongrie avait l'usage d'envoyer sa publication périodique „*Aquila*“ à tous ses membres, comme preuve de son estime, sans attendre aucune revanche. Nous n'avons pas l'intention de changer cette habitude, ni maintenant, ni au futur; mais considérant les grandes difficultés de notre position économique actuelle ainsi, que l'état déplorable de nos finances, nous sommes obligés d'appeller l'attention de nos membres très honorés sur ce fait, dans l'espoir qu'ils nous enverront tous leurs ouvrages séparés et indépendants, nous aidant de cette façon d'enrichir notre bibliothèque ornithologique, autrement imparfaite.